

PROGRAM DZIAŁANIA SBP na lata 2013-2017

1. Wprowadzenie

Program działania SBP na lata 2013-2017 jest drugim etapem wdrażania długofalowej, zaplanowanej na trzy kadencje, „Strategii Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich na lata 2010-2021”, której realizacja prowadzi do zwiększenia dynamiki działania SBP, wzrostu jego potencjału SBP i kreatywności. W etapie pierwszym dokonano, przy udziale ekspertów zewnętrznych, oceny mocnych i słabych stron Stowarzyszenia oraz szans i zagrożeń, jakie stawia otoczenie zewnętrzne, sformułowano najważniejsze obszary aktywności SBP, uruchomiono zadania o podstawowym znaczeniu dla rozwoju bibliotekarstwa (opracowanie nowej ustawy o bibliotekach, badania efektywności bibliotek publicznych i pedagogicznych, priorytety kształcenia bibliotekarzy, akredytacja profesjonalna w zakresie różnych form szkolenia zawodowego). Zadbano także o poprawę wizerunku organizacji, usprawnienie narzędzi komunikacyjnych, integrację zawodową, szczególnie młodych bibliotekarzy, pozyskanie dodatkowych środków finansowych.

Etap drugi, przewidziany na lata 2013-2017, charakteryzować się będzie kontynuacją przyjętych kierunków działania, zapewnieniem trwałości osiągniętych rezultatów oraz sformułowaniem nowych zadań umożliwiających realizację wizji Stowarzyszenia, jaką jest budowa przestrzeni partnerskiej dla rozwoju bibliotek w społeczeństwie wiedzy. Jest to zbieżne z priorytetami rządowymi, wyznaczonymi przez przyjętą w marcu 2013 r. „Strategią Rozwoju Kapitału Społecznego 2020”, koordynowaną przez resort kultury oraz założeniami „Strategii Rozwoju Kultury i Dziedzictwa Narodowego”, nad którymi pracują samorzady. Na podstawie tych dokumentów sformułowano wyzwania rozwojowe, a następnie cel strategiczny, jakim jest wzmocnienie udziału kapitału społecznego w rozwoju społeczno-gospodarczym Polski. Niewątpliwie w kapitale tym mieści się potencjał SBP.

Program SBP nawiązuje także do wytycznych i programów bibliotekarskich organizacji międzynarodowych (IFLA, EBLIDA, LIBER), a także do dyrektywy UE dot. społeczeństwa wiedzy.

2. Główne cele SBP

Głównymi celami Stowarzyszenia jest i będzie stymulowanie rozwoju bibliotekarstwa, kreowanie pozytywnego wizerunku zawodu oraz integracja środowiska bibliotekarskiego, a w szczególności: wpływanie na praktykę biblioteczną w Polsce, podejmowanie działań sprzyjających rozwojowi bibliotek, bibliotekarstwa oraz dziedzin pokrewnych, zapewnienie

dostępu bibliotekarzom do różnych form kształcenia zawodowego, integrowanie środowiska oraz budowanie prestiżu społecznego zawodu bibliotekarza.

Stowarzyszenie posiada potencjał do realizacji tych celów w postaci:

- liczącej ok. 7,5 tys. liczby bibliotekarzy, przedstawicieli wszystkich rodzajów bibliotek, pracowników naukowych, dydaktyków, którzy prezentują szeroką platformę wymiany doświadczeń,
- długiej tradycji działania (95 lat); SBP należy do największych i najstarszych organizacji społecznych w Polsce, która obejmuje poprzez swoje struktury regionalne cały kraj,
- otwartości na nowe inicjatywy i partnerów,
- prowadzenia ogólnopolskiego portalu bibliotekarskiego, przy wykorzystaniu nowoczesnych narzędzi komunikacji społecznej,
- atrakcyjnej oferty edukacyjnej i wydawniczej dla pracowników bibliotek, studentów, kadry naukowej,
- ugruntowanej pozycji opiniotwórczej dla administracji państwowej i władz samorządowych,
- szerokiej współpracy z instytucjami kultury, uczelniami, wydawcami, księgarzami, związkami zawodowymi, fundacjami itp.

Wynika z tego, że SBP dysponuje kapitałem społecznym, dzięki któremu staje się jedną z kluczowych organizacji mających wpływ na rozwój polskiej kultury, budowanie społeczeństwa wiedzy, ochronę dziedzictwa narodowego. Stąd też działalność Stowarzyszenia w latach 2013-2017 powinna być ukierunkowana przede wszystkim na dalsze wzmocnienie pozycji, zarówno w środowisku bibliotekarskim, jak i w jego otoczeniu, a zwłaszcza wśród władz państwowych i samorządowych oraz użytkowników bibliotek.

3. Kierunki rozwoju SBP i podstawowe zadania

Przyjmuje się następujące kierunki rozwoju SBP w najbliższych latach, związane z obszarami działania Stowarzyszenia i celami strategicznymi, określonymi w znowelizowanej „Strategii Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich na lata 2010-2021”:

I. Kształtowanie polityki i praktyki bibliotecznej w Polsce

Zadania:

- a) działania rzecznicze i promocyjne w zakresie zmiany ustawy o bibliotekach,

- b) ekspertyzy dot. pragmatyki zawodowej, w tym ścieżek kariery zawodowej,
- c) udział w tworzeniu i realizacji programów rozwoju bibliotek,
- d) opracowanie i upowszechnianie norm oraz standardów bibliotekarskich,
- e) upowszechnianie dobrych praktyk bibliotekarskich.

Przewidywane rezultaty:

- uchwalenie nowej ustawy o bibliotekach,
- zmiany przepisów prawnych, które mają wpływ na działalność bibliotek i pragmatykę zawodową bibliotekarzy,
- poprawa efektywności funkcjonowania bibliotek, upowszechnienie stosowania wskaźników badania efektywności bibliotek.

II. Utrzymywanie partnerstwa z instytucjami państwowymi, samorządowymi, organizacjami pozarządowymi w zakresie budowy społeczeństwa wiedzy

Zadania:

- a) zapewnienie swobodnego i powszechnego dostępu do zasobów informacyjnych, ochrony dziedzictwa kultury i nauki,
- b) współpraca z organizacjami krajowymi związanymi z sektorem książki, informacji oraz z innymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi, m.in. w zakresie promocji czytelnictwa i bibliotek, integracji zasobów informacyjnych,
- c) rozwój współpracy zagranicznej, w tym organizacja wyjazdów edukacyjnych, przyjmowanie i wysyłanie na staże bibliotekarzy, udział w kongresach bibliotekarskich itp.

Przewidywane rezultaty:

- zwiększenie udziału SBP w rozwoju społeczeństwa wiedzy,
- zwiększenie znaczenia roli książki i bibliotek w rozwoju społecznym,
- wzmocnienie pozycji SBP oraz poszerzenie zakresu jego oddziaływania,
- wzrost aktywności polskich bibliotekarzy, w tym członków SBP na forum światowym, w pracach międzynarodowych zespołów i grup roboczych.

III. Integracja środowiska i wzmocnienie statusu zawodu bibliotekarza

Zadania:

- a) doskonalenie form komunikacji między członkami Stowarzyszenia, środowiskiem bibliotekarzy i innymi środowiskami zainteresowanymi rozwojem społeczeństwa wiedzy, z wykorzystaniem portalu www.sbp.pl, bloga, twittera, facebooka,
- b) upowszechnianie pozytywnego wizerunku SBP wśród bibliotekarzy i innych środowisk,
- c) wdrożenie i rozwój programu ulg i bonusów dla członków Stowarzyszenia,
- d) organizowanie spotkań młodych bibliotekarzy,
- e) budowanie solidarności międzypokoleniowej w środowisku bibliotekarskim.

Przewidywane rezultaty:

- większa aktywność członków Stowarzyszenia,
- prowadzenie przez struktury SBP i biblioteki wspólnych działań,
- popularyzacja osiągnięć Stowarzyszenia wśród bibliotekarzy i innych środowisk,
- pozyskanie nowych członków, szczególnie młodych i aktywizacja starszych,
- poprawa wizerunku zawodu bibliotekarza w społeczeństwie i mediach.

IV. Zwiększenie dostępu bibliotekarzy do różnych form kształcenia i doskonalenia zawodowego

Zadania:

- a) monitorowanie potrzeb i możliwości doskonalenia zawodowego bibliotekarzy,
- b) współpraca z uczelniami w zakresie kształcenia bibliotekarzy (opiniowanie kierunków kształcenia),
- c) wspieranie edukacji bibliotekarzy (działalność wydawnicza tradycyjna i elektroniczna, konferencje, szkolenia, rozbudowa i upowszechnienie korzystania z archiwum cyfrowego SBP, prowadzenie systemu informacji o praktykach i stażach zawodowych),
- d) wdrożenie systemu akredytacji profesjonalnej SBP.

Przewidywane rezultaty:

- wzrost jakości przygotowania zawodowego bibliotekarzy,
- modyfikacja programów kształcenia bibliotekarzy stosownie do potrzeb rynku,
- zwiększenie oferty literatury naukowej i fachowej dla bibliotekarzy,
- podniesienie jakości kursów i innych szkoleń dla bibliotekarzy.

W realizacji przedstawionych kierunków niezbędne będzie utrzymanie i rozwój współpracy z dotychczasowymi partnerami (uczelnie, ośrodki kształcenia, biblioteki

naukowe, publiczne, pedagogiczne, konferencje dyrektorów różnych typów bibliotek, organizacje pozarządowe działające w obszarze książki, jednostki administracji państwowej, samorządy, związki zawodowe, media) oraz pozyskiwanie nowych, w tym ze sfery biznesu.

4. Finansowanie działalności SBP oraz zarządzanie organizacją

Podstawowymi źródłami finansowania SBP są dochody ze sprzedaży wydawnictw oraz środki publiczne i inne dotacje. Znaczne zwiększenie pierwszego źródła staje się trudnym wyzwaniem dla SBP, z uwagi na pogarszającą się kondycję bibliotek, ale niezbędnym dla utrzymania stabilizacji finansowej SBP i realizacji nowych zadań wpisanych do Strategii.

Szanse na pozyskanie środków publicznych stwarzają natomiast programy operacyjne Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego (w ramach środków na promocję literatury i czytelnictwa, czasopisma, edukację kulturalną, obserwatorium kultury, dziedzictwo kulturowe), Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej (w ramach Funduszu Inicjatyw Obywatelskich, Rządowego Programu na rzecz Aktywności Osób Starszych), a także Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego (środki na finansowanie działalności upowszechniającej naukę). Do programów tych SBP od kilku lat aplikuje z powodzeniem i należy to utrzymać.

Intensyfikacji wymagają natomiast starania o pozyskanie środków europejskich, w tym pochodzących z programów międzynarodowych, np. z programu Kreatywna Europa (2013-2017), będącego następcą kończącego się właśnie programu Kultura+.

W dalszym ciągu trzeba rozwijać współpracę z uczelniami w zakresie dofinansowania wydania książek, utrzymać wsparcie przez Instytut Informacji Naukowej i Studiów Bibliologicznych UW wydawania „Zagadnień Informacji Naukowej”, a także przez Bibliotekę Publiczną m.st. Warszawy Główną Bibliotekę Województwa Mazowieckiego – wydawania „Bibliotekarza”.

Duże możliwości pozyskania dodatkowych środków na zapewnienie trwałości efektów wzmocnienia potencjału SBP stwarza współpraca z organizacjami pozarządowymi, w tym przede wszystkim z Fundacją Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego oraz innymi.

Źródłem finansowania działalności struktur terenowych Stowarzyszenia pozostają składki członkowskie, których zwiększenie umożliwiłoby realizację nowych wyzwań podejmowanych w regionach. Uzupełniające źródło środków SBP stanowią odpisy podatkowe, jednak dotychczasowe ich wpływy są mało satysfakcjonujące, stąd należy w dalszym ciągu prowadzić aktywną kampanię reklamową w tym zakresie.

Intensyfikacji wymagają działania na rzecz zwiększenia środków pozyskiwanych z biznesu obsługującego biblioteki, poprzez np. zawieranie umów sponsorskich, partnerskich, sprzedaż usług reklamowych na konferencjach, seminariach i warsztatach organizowanych przez SBP, usług dostępnych na portalu itp.

Zapewnienie odpowiedniego poziomu finansowania Stowarzyszenia łączyć się będzie z wprowadzeniem nowoczesnych metod zarządzania, zwiększających efektywność wykorzystania środków oraz usprawniających organizację pracy, doskonalenie form i metod promocji serwisów Stowarzyszenia, w tym elektronicznej sprzedaży książek, prowadzenia szkoleń e-learningowych itp.